

Predikan i Abrahamsbergskyrkan på Kristi förklarings dag, den 10 juli 2016.

Jesus förhårligad.

Texten från **Mark 9:2–13** (sid 1629)

2Sex dagar senare tog Jesus med sig Petrus, Jakob och Johannes och gick med dem upp på ett högt berg, där de var ensamma. Där förvandlades han inför dem: 3hans kläder blev skinande vita, så vita som ingen blekning i världen kan göra några kläder. 4Och de såg både Mose och Elia som stod och talade med Jesus. 5Då sade Petrus till Jesus: "Rabbi, det är bra att vi är med. Låt oss göra tre hyddor, en för dig, en för Mose och en för Elia." 6Han visste inte vad han skulle säga, de var alldeles skräckslagna. 7Då kom ett moln och sänkte sig över dem, och en röst hördes ur molnet: "Detta är min älskade son. Lyssna till honom." 8Och plötsligt, när de såg sig om, kunde de inte se någon annan där än Jesus. 9När de gick ner från berget förbjöd han dem att berätta för någon vad de hade sett, innan Människosonen hade uppstått från de döda. 10De fäste sig vid orden och undrade sinsemellan vad som menades med att uppstå från de döda. 11Och de frågade honom: "Varför säger de skriftlärdarna att Elia först måste komma?" 12Han svarade: "Visst kommer Elia först och återställer allt. Men varför står det då skrivet att Människosonen skall lida mycket och bli föraktad? 13Jag säger er: Elia har redan kommit, men med honom gjorde de som de ville, som det står skrivet om honom."

Den här bibeltexten, som återfinns på ungefär samma sätt i Matteus 17 och Lukas 9 (men inte i Johannes), innehåller som jag ser det två viktiga tankar: den ena är viktigare än den andra. Men låt oss börja med den första, som också är början av texten.

Jesus visar sig tillsammans med Mose och Elia, hans kläder är vita och lysande. Ljuset är bländande och Guds röst talar ur molnen. Det var en enorm upplevelse för lärjungarna, vanliga fiskarpojkar från trakten av Nasaret. Men trots att de var skräckslagna uppfattade de situationen på ett, ska vi säga *rimligt korrekt* sätt. Deras Mästare hade tagit en position som en av de stora religiösa ledarna i Israel. Det var häftigt naturligtvis, överraskande men inte helt oväntat. De hade anat att han var något alldeles speciellt, och genom detta religiösa super-event på berget tyckte de nog att de hade haft rätt. Det är en mycket begriplig reaktion, och troligen svarar den mot ett behov hos oss alla: att få livet liksom förklarat genom härliga och storslagna upplevelser av ljus och ljud. Mer om detta senare.

Petrus var, som vi vet, en person som var snabb till stora känsloutbrott, men också praktisk. Han reagerade blixtnabbt. Vi bygger några hus så kan du Jesus bo där tillsammans med de andra stora religiösa ledarna. Vi måste hålla kvar det här ögonblicket! Men Petrus var för snabbt ute: han hade en känsla men det höll inte. För vad var det som hände sedan? Det kom en stark röst ur molnen. Gud talade direkt *"Detta är min älskade son. Lyssna till honom."*

Och plötsligt, när de såg sig om, kunde de inte se någon annan där än Jesus. Det var bara han och de tre lärjungarna som stod kvar där på Berget. Snopet kanske, för några ögonblick, men egentligen en helt mästertlig förklaring av vem Jesus egentligen är. I kristen tradition har berget ofta kallats just förklarings berg. De är bara de fyra kvar, och så gick de ner från berget tillsammans, samtalade om vad de hade varit med om. Jesus förbjöd dem att berätta

om det, innan han själv var död.

Den första tanke som den här texten förmedlar är alltså att Jesus på något sätt fullföljer en stor religiös tradition som börjar med Mose. Den andra tanken är att han helt bryter med den. Han representerar ett helt annat sätt att förhålla sig till Gud och människorna. Han bröt, till och med ganska drastiskt, med det gamla förbundets principer och ersatte dem med nya. Låt oss ändå kort se på vad Mose och Elia representerade.

I texten från Gamla testamentet (2 Mos:27-35) får vi reda på hur Mose närmade sig sin Gud. När han hade varit uppe på berget (inte samma berg, utan i Sinai)
... utgick det en strålgång från hans ansikte, därför att han hade talat med Gud, men han märkte det inte. ³⁰*Då Aron och alla israeliterna såg strålgången från Moses ansikte vågade de inte komma emot honom.* ³¹*Men Mose ropade på dem, och då kom Aron och alla hövdingarna i menigheten till honom, och han talade med dem.* ³²*Sedan kom alla israeliterna fram, och Mose gav dem alla de befallningar som han hade fått av Herren på Sinaiberget.* Men så måste han sätta en mask eller slöja över ansiktet för att inte skrämman bort sina landsmän. Så stark var strålgången från den som hade mött Herren.

När Moses möter Gud är det vördnad – parad med rädsla, befallningar och lydnad – som gäller. "Förklaringen" är så mäktig att den måste beslöjas för att inte skrämman bort människorna.

Om Mose var religionsgrundare och en samhällets stöttepelare så kan man kanske kalla Elia för en besvärlig profet. Han utmanar Baals-tyrkarna och får fram maktdemonstrationer från Jahve i form av eld på berget Karmel (inte heller samma berg!). Men han utmanar kungamakten i landet och han behandlas ganska illa som människa, innan han enligt skrifterna far till himlen i en brinnande vagn.

Elia har en knepig roll i traditionen, både i gamla testamentets tid och även i dag (beroende just på den här texten). Han ska komma tillbaka, enligt skrifterna, men som vi hörde blir lärjungarna förvirrade av att Jesus säger att Elia redan har kommit. Men, säger Jesus, *med honom gjorde de som de ville*. Jag tillåter mig tolka detta så att Elia trots allt buller och eld och maktspråk som han förknippas med visar framåt, mot den nya härligheten, den som inte bygger på makt och påbud, utan på kärlek och närhet till Gud.

För när de fyra går ner från berget är de på väg in i en annan verklighet än den som formats av makten, vördnaden och de religiösa lagarna. Resten av vandringen med Jesus blir för dem en återkommande utbildning i ett nytt sätt att vara människa. Men varför säger Jesus att de inte får berätta för någon? Jag tror att det finns en pedagogisk poäng här. Om lärjungarna skulle berätta vitt och brett om denna storslagna religiösa happening på berget, så finns risken att det verkligt viktiga och nya som Jesus hade att komma med skulle försvinna. Om de och folket skulle förknippa Jesus i första hand med Moses och profeterna kunde man missa var hans verkliga uppgift bestod i.

Paulus har (i 2 Kor 2, en text som vi valde att inte använda i dag) nästan onödigt skarpt markerat skillnaden mellan det gamla och det nya:

Och deras förstånd blev förstocket, ty ännu i denna dag hänger den slöjan kvar när det gamla förbundets skrifter läses upp, och den lyfts inte bort eftersom det är genom Kristus den försvinner. ¹⁵Än i dag ligger en slöja över deras hjärtan när man läser ur Moses lag. ¹⁶Men för den som vänder sig till Herren tas slöjan bort. ¹⁷Herren, det är Anden, och där Herrens ande är, där är frihet. ¹⁸

Jag tycker att bilden av de fyra unga männen, på väg ner från berget, dammiga (för det blir man lätt i de trakterna!) och omtumlade, är oerhört stark. De är på väg till något nytt. "Kom låt oss gå ner från berget och sätta igång!" Från och med då är människornas kontakt med Gud inte bestämd av makt och lag, utan av kärlek och närhet. Jesus satt inte på något moln eller berg och utövade makt och delade ut förmaningar. Han satte sig inte på några höga hästar (en liten åsna kunde det bli ibland, förstås) utan han går vid deras sida. Jesus visar att huvudpersonerna i livets drama inte är Moses, Elia eller de samtida prästerna utan vanliga människor: alla människor. Bland dem finns de tolv lärjungarna, men också tullindrivarna, de prostituerade och de sjuka. Och bland dem finns vi som är samlade här i dag. Det som vi människor som enligt Människosönens förklaring – på förklaringens berg och ända till slutet – har fått tillgång till är den verkliga härligheten: att få vandra med honom i hans ljus.

Men låt oss också vara lite rättvisa. Vi kan inte tumma på grundtanken att det vi har att göra är att vandra med honom, i enkelhet och trofasthet. Dammiga ibland, och trötta ganska ofta. Men det finns ett äkta behov av något annat. Det som imponerade på lärjungarna uppe på berget var Guds väldiga gärningar: skönheten, ljuset, dånet från himlen. Jag tror att vi alla behöver sådant, några mer och andra kanske lite mindre. I dag kan vi få sådana upplevelser i världens mäktiga katedraler, i de stora musikverken, i århundraden av mästerlig bildkonst. Vi kan få dem i Guds natur med det som växer och lever där (vilket är lite lättare i juli än i november). Sådana starka påminnelser om Guds väldiga gärningar får vi ta till oss och vara tacksamma för. Men sådana – låt oss kalla dem katedralupplevelser – är aldrig självändamål utan hjälper oss att leva ett liv på vandring med honom: han som först gick upp på förklaringens berg, men sedan gick ner tillsammans med sina medarbetare för att ta sig an det som är livets egentliga mening: att leva i kärlek och omtanke med dem som behöver oss.

Men kanske behövs det ännu en liten påminnelse till slut. Den vardagliga vandringen är inte bara plikt och duglighet. I ett begravningsstal nyligen uttrycktes det, med kärleksfull ironi: "Det var ganska enkelt egentligen. Pappa menade att om man tror på Gud, handlar på Konsum och röstar på socialdemokraterna så kommer man till himlen". Om ni kan bortse från det där med Konsum och partipolitiken så är det faktiskt en ganska bra utgångspunkt. Om man övar sig i tro, duglighet och omtanke i vardagen så finns en beredskap när svackorna, förlusterna och frestelserna inställer sig. Dietrich Bonhoeffer (som vi tagit en hel del hjälp av till den här gudstjänsten) uttrycker det så här: "Min relation till nästan grundar sig på min relation till Gud".

Vi behöver alla våra förklaringar – på något berg, eller någon annanstans. Vi kan låta oss lyftas med av ljuset och dånet, en stund av vördnad. Men vi kommer att gå ner till den verkliga härligheten: att få leva med varandra i kärlek och omtanke. För att veta hur det ska gå till befinner vi oss i samma läge som lärjungarna: *Och plötsligt, när de såg sig om, kunde de inte se någon annan där än Jesus.*

Det räcker gott. **Amen**